

# BELOKRANJSKE OTROŠKE PĚSMI





# BELOKRANJSKE OTROŠKE PESMI

NABRAL

BOŽO RAČIČ, UČITELJ  
V ADLEŠIČIH



LJUBLJANA 1924

KNJIŽNICA MIRANA JARCA  
NOVO MESTO

ODPIS 2009

P

BEL



D 1993 / 9457

PRAVICE OBJAVLJANJA PRIDRŽANE!

98841



D 2011 / 10646

---

Založila in natisnila Učiteljska tiskarna v Ljubljani.



1.

• Gónimo dóma na tepeno mleko!  
Kdo ga bo tepel?  
Stara majka!  
S čim ga bo tepla?  
Z mačkinom capicom.  
Kadi je ta capica?  
Na pólici je spravna.  
Kadi je ta pólica?  
V ognju je zgórela.  
Kadi je ta ogenj?  
Voda ga pólila.

Kadi je ta voda?  
Po trati se rázlila.  
Kadi je ta trata?  
Ovce so jo pópasle.  
Kadi so te ovce?  
Svati so jih pójeli.  
Kadi so ti svati?  
Prošli so po mlado.  
Kadi je ta mlada?  
Skrila se je v jamico  
kot miš v slamico.

2.

Hajde, idmo na tepeno mleko!

Kdo nam ga tepe?

Pasja capica.

Kade je ta capica?

Tamo na pólici.

Kade je ta polica?

Ogenj jo je izgorel.

Kade je ta ogenj?

Vódica ga podušila.

Kade je ta vodica?

Ovčica jo pópila.

Kade je ta ovčica?

Tamo je za grmom.

Kade je ta grmek?

Síkira ga pósekla.

Kade je ta síkira?

Tamo pri kovaču.

Kade je ta kóvač?

Črvi so ga pójeli.

Kade so ti črvi?

Ditel je jih pózobal.  
Kade je ta ditel?  
Svati so ga úbili.  
Kade so ti svati?  
Tamo so pri mladi.  
Kade je ta mlada?  
Tamo v slamici  
kaj mišek v jamici.



3.

Pleši, pleši, črni kos!  
Kak bom plesal, ker sem bos.  
Kadi so ti škornjice?  
V grmeku so pravne.  
Kadi je ta grmek?  
Síkira ga pósekla.  
Kadi je ta síkira?  
Kóvač jo je rázkoval.  
Kadi je ta kóvač?  
Črvi so ga pójeli.  
Kadi so ti črvi?  
Kokot jih je pózobal.  
Kadi je ta kokot?  
Svati so ga pójeli.  
Kadi so ti svati?  
Prošli so po mlado.  
Kadi je ta mlada?  
Skrila se je v jamico  
kot miš v slamico.



4.

Pleši, pleši, črni kos!  
Kaj bom plesal, ker sem bos.  
Kam si svoje čevlje dal?  
Stari babi sem prodal.  
Kaj pa ti je ona zanje dala?  
Enega mastnega prasiča.  
Kje ti je tisti prasič?  
V slamco ga je zakopala.  
Kje je tista slamica?  
Ogenj jo je pogorel.  
Kje je tisti ogenjček?  
Voda ga je pogasila.  
Kje je tista vodica?  
Golobčki so jo popili.  
Kje so tisti golobčki?  
Zleteli so na vejico.  
Kje je tista vejica?  
Sikirica jo je sasekala.

Kje je tista sikirica?  
Kovač jo je skoval.  
Kje je tisti kovač?  
V vodo je skočil, glavo zmočil.

5.

Grlica grče,  
Pero konja drče.  
Daj mi Pero palicu,  
da ubijem grlicu,  
da mi grla soli da,  
da je ovnu potrosim,  
da mi oven loja da,  
da ga dam psičku.

## 6.

Godinjica škraplje,  
Petar konja draplje.  
Podaj mi palicu,  
da ubijem grlicu.  
Grlica da meni soli,  
sol dam škopcu,  
škopec mi da loja,  
loj dam mački,  
mačka mi da mlado mače,  
mlado mače mi da svate,  
svati mi dado zlato pero.  
Zlato pero dam Bogu,  
Bog mi da srečo,  
srečo dam majki,  
majka mi da puno  
zdelo žganca i mleka.

7.

Otec kotec  
zágnal miša pod kotec.  
Úbil ga je s treščicom,  
pójel ga je z dečicom.



8.

Juri, Juri, Juriša  
tekkel z batom nád miša;  
úbil ga je s treščicom,  
pójel ga je z dečicom.



9.

Katarina vozi buču vina  
na písanih volih  
na žéleznih kolih.  
Jaramica pukne,  
vino v grabu smukne.

10.

Aj, deklica mala,  
kam si koze gnala?  
Gónila sem v bukovje,  
kadi kukac kukuje.

11.

Dévojčica mala,  
kam si koze gnala?  
V zéleno reber,  
sestal me je keber.  
Pópal me je zá rubaču,  
hitil me je ná grumaču.

12.

Stari dede  
sivo glede,  
na sívici kobilici  
na drenovi paličici.  
Páličica pukne,  
stari v grabu smukne.

13.

Puž, puž,  
pokaži štiri roge van,  
da ti kuče ne prodam,  
stari babi za duhan.

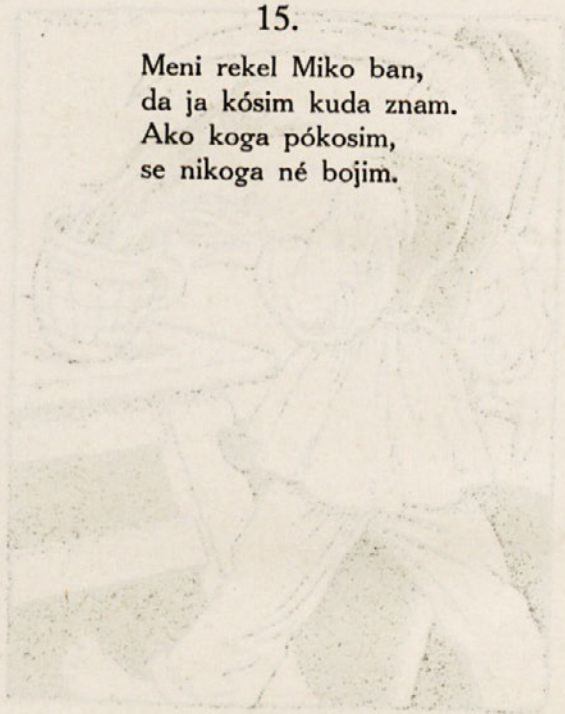
14.

Kosec kosi v Dolci,  
žaba mu je v lonci.  
Kada kosec zá mizo,  
žaba njemu ná mizo,  
kada kosec v kut,  
žaba njemu v gut.



15.

Meni rekel Miko ban,  
da ja kósim kuda znam.  
Ako koga pókosim,  
se nikoga né bojim.





## 16.

Križ, kraž, Matijaž,  
kam krevljaš?

„V Vujno vas po klobas,  
v Novo Mesto po nevesto,  
v Nemšku Luku na poruku,  
na Vinicu po kiticu,  
na Krasinec po pun barilec“.

17.

Hrvat repo seje,  
žaba se mu smeje.  
„Miči, žaba grbava,  
ne boš repe hrskala!“

18.

Hrvat žito seje,  
vrabec se mu smeje.  
Hrvat žito vozi,  
vrabec se mu grozi.

## 19.

Petr, šetr kokošar,  
goni muhe pod kotar,  
pod kotarom nikogar,  
sama muha i komar.  
Komar z muhom pleše,  
da se zemlja trese.

20.

Od kotača do kotača,  
majka peče dva kolača,  
očka teče v Pléšivico,  
mama peče póvitico.  
Dede nosi vino,  
mi se veselimo.

## 21.

Ive bere glive,  
na popove njive.  
Dojde guska,  
pa ga spljuska,  
dojde raca,  
pa ga zbaca,  
dojde tele,  
pa ga zmelje,  
dojde vrabec,  
pa ga odnese pod Gradec,  
dojde vrana,  
pa ga zbrana,  
dojde tič,  
pa ga ni več nikder nič.

22.

Gori ogenj z gorcem,  
če te baba z kolcem,  
gori ogenj s plamenom,  
če te baba s kamenom.

23.

Kukavica kukuje,  
Štípa žito kupuje,  
žena mu ga prodaje,  
za gotove dinarje.  
Dečica se plače,  
póviticu tače.



24.

Cígani se legu,  
u zelenem bregu.  
Dečica se plačejo,  
póviticu tačejo.

25.

Prišli so prišli, štiri žandari,  
komaj so komaj, muho zvezali.  
Prišli so prišli, štiri mesari,  
komaj so komaj, muho zaklali.

26.

Hu(h), hu(h),  
mati peče kru(h),  
otec toči vino,  
svati ido mimo.  
Zovite jih simo,  
da se pogostimo.

27.

Cígan se je óženil,  
čabar masla pótrošil,  
čabar masla, čabar loja,  
da mu bude žena bolja.

28.

Tancaj, tancaj, črni kos!  
Kaj bom tancal, ker sem bos,  
neka tanca moja žena,  
ki 'ma čizme do kolena!

29.

Kranjec Kranjca vpraša:

„Kje bo jutri maša?“

„„Gori na Trsati —

pri Mariji zlati.““

Coprnica potom gre,  
 nosi sabljo i koplje.  
 Ja se bojim, da me će.  
 Ulovim jo za levačo  
 pa jo hitim na gromačo:



„Tute sedi, moj nebore,  
 dokle tebi Bog pomore!  
 Donesem ti sira, kruha,  
 dokle ti se juha skuha!“

31.

Brajec vrtopanjec,  
pójel zdelo jajec,  
i dve banje zelja,  
pukel od veselja.





32.

Dirin, dirin duka,  
videla sem vuka,  
vuk se u me reži,  
da ja doma beži.

33.

Sánčice, dánčice,  
odkúda ste vi?  
Iz vároša grada,  
majkina hči.  
Zvali bi vas ná večeru,  
dóma kruha ni.  
Jeno jajce ú pepelu,  
temu sóli ni.

34.

Sv. Peter i Pavál,  
nosi bradvo i čavál,  
da podkuje ónoga,  
koji né zna zá Boga.

## 35.

Tancaj, tancaj, črni kos,  
okol' naše senekoš!  
Kaj čo tancat,  
kad sam bos.  
Kaj sam imal,  
to sam dal,  
trem devojkam  
za ljubav.  
Prvi iglu,  
drugi trak,  
tretji prsten zlat.

36.

Stipan žito kupuje,  
žena mu ga prodaje.  
Dečica se plačejo  
od kominca do komina.  
Komin se zruši  
dečicu zaduši.

37.

Kuma Katarína,  
vozi buču vina  
izza Ogulina,  
na železnih kolih,  
na pisanih volih.  
Kada doma dojde,  
vse gotovo najde:  
Racu podkovanu,  
gusku osedlanu.

38.

„Križ, kraž, Matijaž,  
kam krevljaš?“  
„V Novo Mesto  
po nevesto,  
v Škofjo Loko  
na poroko,  
u Vinicu  
po vilicu,  
u Griblje  
po riblje,  
u Pobrežu  
malo kruhu nam režu,  
u Karlovcu gradu  
malo kruha nam dadu.““

39.

Osel vozi sani  
po vukovej strani.  
„Kamo voziš sani?“  
„„Vozim drva Božiču,  
ki sedi v kотиču.““  
Baba peče pogačicu  
iz devetih jajec.  
Doletel je zajec,  
odtrgal ji krajec.  
Baba vudre po kolenu,  
zajec veli: „Ajo mene!“



40.

Priletela vrana,  
donesla purana,  
tibl, tibl, tibltom,  
lepe gosti imal bom.

## 41.

Próšel je, prošel  
pisani vuzem,  
došel je, došel  
zeleni Juraj.  
Dónesel je laket dugu mladicu,  
pedanj dugu travicu.  
Dajte mu kruha,  
da ga ne bi muha.  
Dajte mu jajec,  
da ga ne bi zajec.  
Dajte mu pogače,  
da mu noge poskoče.  
Dajte mu vina,  
da mu ne bo zima.  
Dajte mu krajcar,  
da ga ne bi Štajcar . . .

## 42.

Próšel, je prošel  
pisani vuzem,  
došel je, došel  
zeleni Juraj.  
Donesel je laket dugu mladico,  
pedenj dugu travicu.  
Dajte mu jajec,  
da ga ne bi zajec,  
dajte mu kruha,  
da ga ne bi buha,  
dajte mu mesa,  
da bo šel v nebesa,  
dajte mu pleče,  
da bo k letu večje,  
dajte mu groš,  
da dojde k letu još.



1. „Tepeno mleko“ je mleko, ki se „tepe“ ali mete v melcu ali pinji. V Beli Krajini je posebno v čislih. Mlada = nevesta.

2. Ditel = detel. V Tribučah in tudi drugod izgovarjajo i namesto e; n. pr. lip namesto lep, črišnja namesto črešnja, rivež namesto revež.

3. Kokot = petelin, ponekod mu pravijo tudi peteh ali pevec.

5. Grče = gruli; drče = bije.

6. Škopec = oven; godinjica = dežek, dež.

7. Kotec = kurnik.

9. Jaramica = bekova vez, s katero je pritrjen jarem na oje.

10. Kukac = kukavica.

11. Rubača = krilo (kiklja); grumača = kup kamenja ob njivi.

17. Miči! = beži! — hrskati = jesti.

21. Gliva = goba; na popove njive = stara oblika namesto na popovi njivi. Enako govorijo „na Vinice“ namesto „na Vinici“. — Spljuskati = oklofutati; zbacati = zbrcati.

30. levača = levica.

36. kominec ali kómin = ognjišče.

41. V Adlešičih je ohranjen star običaj, da vodijo dan pred sv. Jurijem „zelenega Jurija okoli“. Enega izmed dečkov opletejo z zelenimi vejami in ga vodijo od hiše do hiše in vpijejo to pesem ali ono pod 42. Tudi jih je še več, ki so si pa po večini podobne. Nabirajo jajec, slanine in denarja, kar si potem med seboj razdele.





BELOKRANJSKE

98841



201110646

COBISS ©